

Երեւոնյա այսպէս

ՄԱՅՐ ԱՌՈՈՒ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱՆՏԻ
ԿՐՈՆԱԿԱՆ, ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ,
ԼՐԱՏԱԿԱՆ ԵՐԿԶԱՐԱԹԱԹԵՐԹ

Գարեգին Բ կաթողիկոսը շարունակում է հովվապետական այցն Ամերիկայի հայոց թեմներ

**Վեհափառ Հայրապետ՝
Միջազգային Տեղեկազմական
ակադեմիայի փիլիսոփայության
դոկտոր**

Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը շարունակում է հովվապետական օրհնաթեր այցը Հյուսիսային Ամերիկայի հայոց թեմներ:

Ավարտելով այցն ԱՄՆ արեւմտյան թեմ՝ մայիսի 15-ից Վեհափառ Հայրապետը գտնվում էր Կանադայի հայոց թեմում:

Մայիսի 17-ին Նորին Մրցութունը Օստավայում հանդիպում է ունեցել վարչապետ Ժան Կրէսթիեն հետ և իր գնահատականն ու բնութագրությունը հայտնի է դարձրել Վեհափառ Հայրապետին:

Մայիսի 18-ին Նորին Մրցութունը եղել է Մոնրեալի հայկական Ալեք Մանուկյան Սրբ. Նաբեի և Սրբ. Հակոբ վարժարաններում, իր օրհնությունը ու յոթագույն հաղորդել վարժարանների հայտնաբերող սաներին, հորդորել հավասարի լինել հայրենական ավանդույթներին: Երեկոյան Նորին Մրցութունը Մոնրեալի Սրբ. Գրիգոր Լուսավորչի եկեղեցում հանդիպում է ունեցել կանադահայ երիտասարդների հետ և յուր ժամ Տեւոթում հանդիպումն ընթացքում անդրադարձել Հայ եկեղեցու և Մայր Աթոռ Սրբ. Էջմիածնի ազգայնական ուղիներին: Նույն օրը Հայոց Հայրապետն այցելել է Մոնրեալի հայկական ծերանոց, հանդիպել ծերանոցում օրհնած գտած շուրջ 60 հայ մամուլիկների ու ղաղախների հետ, միաբարության խոսքեր ուղղել նրանց:

Այցի ընթացքում Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը հանդիպում է ունեցել նաեւ Քվեբեկի վարչապետ Քերնար Լանդրիի և Մոնրեալի քաղաքապետ Պիեռ Բուրգի հետ:

Մայիսի 19-ին Վեհափառ Հայրապետի նախաձեռնությամբ տեղի է ունեցել կանադահայոց թեմական դասընթացում անդրադարձել Հայ եկեղեցու և Մայր Աթոռ Սրբ. Էջմիածնի զորացմանն ազգայնական ու գործունե կերպով աջակցելու համար:

Նույն օրը առաջնորդարանում Նորին Մրցութունը հանդիպել է Կանադայի հայկական կազմակերպությունների թեմական ու համայնքային խորհուրդների և մշակութային ու հայրենասիրական միությունների ներկայացուցիչների հետ:

Երեկոյան տեղի ունեցած հանդիսավոր ճաշկերույթի ընթացքում Միջազգային Տեղեկազմական ակադեմիայի սնորհություն կողմից Նորին Մրցութունը շնորհվել է փիլիսոփայության դոկտորի կոչում:

Կիրակի՝ մայիսի 20-ին, Կանադայի հայոց թեմի առաջնորդանիս Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի մայր եկեղեցում մասնակցել է հայրապետական սրբ. դասարան:

Նորին Մրցութունը իր այցը Կանադա

եգրափակել է՝ այցելելով Մենս Քերիկ և Տորոնտո քաղաքներ:

Մայիսի 21-ին Մենս Քերիկի Սրբ. Գրիգոր Լուսավորչի հայկական եկեղեցում Վեհափառ Հայրապետն իր օրհնությունը է քաջաբեկ հավասարակշռությամբ հորդորելով ծաղկուն ու շեն ղառիկ համայնք: Այս եկեղեցու սրահի մեջ տեղի է ունեցել համադարձ ընդունելություն, որին ներկա են եղել Մենս Քերիկի քաղաքապետը և նահանգային իշխանության ներկայացուցիչներ:

Նույն օրը՝ երեկոյան, Վեհափառ Հայրապետն իր բնակարանում էր հանդիպում երիտասարդների հետ մեկտեղ տեղի կաթողիկոս եկեղեցում ներկա է գտնվել «Սուր Խաչ» օրասարի կատարմանը կանադացի երգիչ-երգչուհիների մասնակցությամբ: Հայոց մեծ դարձի սարկիցին նվիրված այս սեսոնագործությունը, բաղկացած մի քանի մասերից, անդրադարձ էր հայ ժողովրդի դաստիարակ կարեւորագույն հանգրվաններին, համազգային միությունը, գրեթե գյուտ, Վարդանանք և այլն:

Ներկայացման ավարտից հետո Ամենայն Հայոց Հայրապետին ու ներկաներին ողջունել են Նույն եկեղեցու միջնորդին ու անդրկան եղբայրությունը: Հանդիսությունն ավարտվել է Նորին Մրցութունը դասաձևով, որի ընթացքում Վեհափառ Հայրապետը Հայ եկեղեցու բարձր դասերին է արժանացրել կանադահայ ճանաչող հայրերին՝ բնորոշելով նրանց «Սուր Մահիկ - Սուր Մարտ» և «Սուր Ներսես Ծնողի» բանավեճներ:

Տորոնտոյում Նորին Մրցութունը հանդիպում է ունեցել հայ երիտասարդության հետ, այցելել քաղաքում գործող հայկական 6 վարժարաններից երեք, հանդիպել Տորոնտոյի քաղաքապետին հետ: Տորոնտոյի Սրբ. Երրորդություն եկեղեցում մայիսի 22-ին մասնակցել է հայրապետական դասարան, որին ներկա են եղել հայ եկեղեցիների ներկայացուցիչներ: Հավասար, որ քաղաքի ընթացքով հայ հավասարակշռող հաղորդություն են ստացել Հայոց Հայրապետի ձեռքից:

**Գարեգին Բ կաթողիկոսը
հովվապետական այցի ընթացքում
հանդիպել է ԱՄՆ նախագահ
Ջորջ Բուշի հետ**

Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը, ավարտելով հայրապետական այցը Կանադայի հայոց թեմ, մայիսի 22-ին ուր երեկոյան, մասնավոր ինքնաթիռով Տորոնտոյից մեկնել է Վաշինգտոն: Վաշինգտոն այցի հաջորդ օրը՝ մայիսի 23-ին, Մոյսիակ Տանն ավելի քան կես ժամյա հանդիպում է ունեցել Միացյալ Նահանգների նախագահ Ջորջ Բուշի հետ:

Նույն օրը Վեհափառ Հայրապետն այցելել է ԱՄՆ Մենաս և Ներկայացուցիչների պալատ, որ ամերիկյան սենատորներն ու կոնգրեսականները դասվել են ունեցել ի-

րենց աշխատանքն սկսելու Ամենայն Հայոց Հայրապետի աղոթքով:

Կեսօրից հետո Նորին Մրցութունը մեկնել է Նյու Ջերսի: Օղանավակայանում Վեհափառ Հայրապետին դիմավորել են ՄԱԿ-ում ՀՀ մշակական և լիակատար դեսպան Մովսես Արեկյանը, ԱՄՆ արևելյան թեմի հոգեւորականաց դասը, առաջնորդարանի թեմական խորհրդի, ազգային, մշակութային և բարեփառական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, Նյու Ջերսիի Հովանաճան առնջնորդ վարժարանի աշակերտներն ու ուսուցիչները:

Հովվապետական այցի ընթացքում, Հայոց Հայրապետին նախազանգիցված, Արեւելյան թեմում տեղի են ունեցել Հայաստանում բխսնոնությունը ղեկավարող ԱՄՆ արևելյան թեմի 1700-ամյակին նվիրված թեմի գլխավոր հանդիսությունները:

Մայիսի 23-ին Նորին Մրցութունը Վաշինգտոնից ժամանել է Նյու Յորք, որ գտնվում է ԱՄՆ արևելյան թեմի առաջնորդանիս Սրբ. Վարդան եկեղեցին: Հազարավոր հայեր, հայկական դրոշմներով ու ժողկերներով են դիմավորել Հայոց Հայրապետին:

Ներկա են եղել նաեւ Կաթողիկոս Օրգոդոս, Աղի, Ասորի, Մալաթի, այլ հայ եկեղեցիների եղբայրություններ, հոգեւորականներ, ինչպես նաեւ միջեկեղեցական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, ՄԱԿ-ում Վաշինգտոնի մշակական ներկայացուցիչներ:

Հաջորդ օրը՝ մայիսի 24-ին, Կարդինալ Սիմեոն Լոյոլոյ հոգեւոր կենտրոնում, հավասարաշունչ սրբ. դասարանից, Գարեգին Բ Վեհափառը հանդիպում է ունեցել թեմի հոգեւորականաց դասի հետ: Հանդիպման ընթացքում բնակարանից են եկեղեցական կյանքի վերաբերյալ մանրամասն խոսակցություններ ունեցել, հոգեւոր հայրերն անդրադարձել են ամերիկյան իրականու-

թյան մեջ Հայ եկեղեցու գործունեության առանձնահատկություններին:

Ամեն Տարի Արեւելյան թեմի երիտասարդաց միությունն ամերիկյան մեծությամբ երեսուկի օրերին կազմակերպում է շուրջաշա համագումար, որ այս տարի տեղի է ունեցել մայիսի 25-28-ը և նվիրվել Հայաստանում բխսնոնությունը ղեկավարող Արեւելյան թեմի 1700-ամյակին:

Մայիսի 25-ին Վեհափառ Հայրապետը Սրբ. Վարդան քաղաքում իր օրհնությունը է սվել երիտասարդական կազմա-

կերություն կենտրոնական խորհրդի անդամներին և համագումարի մասնակիցներին՝ դասընթացով հայ երիտասարդներին աղոթել Լուսավորչի հավատով, կատարել օրհնության արժանի գործեր՝ ի սահման ժողովրդի և մայր հայրենիքի:

**Գարեգին Բ կաթողիկոսը
հանդիպել է ՄԱԿ-ի գլխավոր
ֆարսուղար Քոֆի Անանի հետ**

Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը ԱՄՆ արևելյան թեմ հովվապետական այցի ընթացքում մայիսի 25-ին քաղաքում ղեկավարել են քաղաքի

մական հանդիպում է ունեցել ՄԱԿ-ի գլխավոր ֆարսուղար Քոֆի Անանի հետ:

Վեհափառ Հայրապետն իր երախտագիտություն է հայտնի Քոֆի Անանին՝ դասարանյալ խնդրի խաղաղ կարգավորման հարցում ցուցաբերած հետաքրքրության, ինչպես նաեւ այն աջակցության համար, որ ցուցաբերում է ՄԱԿ-ը Հայաստանին ժողովրդավարության հաստատման գործում:

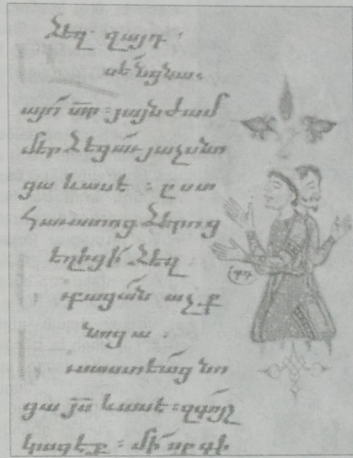
ԱՄՈՒՄՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՈՐՊԵՍ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Սկիզբը՝ նախորդ համարում

«Սա մեծ խորհուրդ է, բայց ես սա ա-
սում եմ Քրիստոսի եւ Եկեղեցու վերաբե-
րյալ» (Եփես. Ե 32):

[illegible]

Քրիստոսյայի համար Աստված ոչ թե մի զարգացիւիւ է, ու՝ մոյտէ տէ անդի ընթերցել, այլ Ամէ տէ, Ուն մոյտէ տէ հաճողիւ: «Ես իմ Գոր մեջ եմ, եւ Դուք ի՞նչ մեջ, եւ ես ձեր մեջ» (Գովի. 14:20): Աստուծո մէ արուղ հայ-ճանքերուն իր իսկապիսի մարդկութիւնը, որովհետեւ ինքն ստեղծուել է որմեւ Աստուծոյ հոյակեր, եւ Քրիստոսը, ինքնու ձեւարդն Աստված, ճուղցուն ձեւարի մարդկութիւնը՝ զգեցալ ոչ թե հակադրակ իր աւախածու-թյալ, այլ ճիշտ այլ զաւանդող, ու՝ ճեւարդն Աստված իր, հետեարար տաւ աւախ-

րոյթը: Այժաբա՛րում մարդն ունի զանազան նյութական, մեքսիկոյ, զգացմունքային ազդանքներ եւ հզօրություն, սակայն իր գոյությունը սահմանափակված է ժամանակով: Ինչո՞ւն էր օրինք եւ Սուրբ Դողդուզ ճնվել ճանաչուկոմ է մանչե հալիճեանակալ կանմին սահմանմերեք ռոն, անմին ԲԻՔԻՍ՝ խարթուքն Սիքրուզով այս ինքուրն արդեն իսկ բաց է եւ կարող է կիսվել մարդու հետ, այնոք էլ, ածուներսուրդը կոչելով խորհուրդ, առաջադր հասաճում էր, ր ածուներսուրդը ճույնքոն սեղ ունի Սասոն արայուրթոյան մեք: Տրամաբար դառնում է մեկ ինչի եւ մեկ մարմնի իր կնոջ հետ ինչե այնոք, ինչոքն Սասոն Որդիս սուկ ինմն Իրեմով իշ, այսինքն Սասված մարդալ, որեքսգի իր ժողովրդի համայնքը դառնալ ր Իսարմին: Այս է դասճաղը, ր աս հաճակա Սկեճաճաղ երկմին արայուրթոն ճանմեքնմուն է հարսանիքի, որ կա Տարայ էլ դարճում Սասոն եւ իր ընթադ ժողովրդի հարսանեկան միութլոյնը: Եվ այս է դասճաղ, ր ճճարհի իրսնսնեկան ածուներսուրդը եզակի է ոչ թե ըստ որեւ վերադասակա օրեմի կամ քարոյալական Սկասառնման, այլ որովհետեւ այն Սասոն արայուրթան խորհուրդն է ներկա յայնքնով մարդուն հալիճեանակալ որսխթություն եւ հալիճեանակալ սիրո մեք:

Որոշ խորհուրդ՝ բխսնանական աւանդույթները որոշակիորեն հանգրվում է անկում աղաթմ մարդու գոյության եւ աշխարհային իրականակի եւ թվում է որոշե մի ամենմբիւի վասնելույթներ: Խորհուրդը մի փորձառութուն է, որում մարդը միայնակ է ներգրավւած, այլ գործում է Սւսոն հետ հաղորդութան մեջ: Այստեղ մարդը զայակամուն է Սուրբ Դիդու բարձրագոյն իրականութիւնը առնել իրենցիւն: Իր մարդկութիւնը, եւ դառնում է առավել բարդոյական եւ վաւերական մարդ՝ իմացածելով իր սկզբնական կոչումը: Յետեւոր խորհուրդը՝

մի կայան է դեղի ճամարի կյանք, որ է մարդու փրկությունը, այն մի բացված դուռ է դեղի համարից եւ անմեղապահ մարդկությունը:

ՆՇԱՆԴՐԵՔԻ ԿԱՐԳ
ՆԱԼԱԿՕՐՆԵՔ

Ամուսնության խորհրդի մեջ եկեղեցին սահմանել է մի փուլային զարգացում, որով զույգն ասիճանաբար հասնաճում է վերջնական Քրիստոսով մեկ լինելու միությանը: Դրանք են նեանադրությունը եւ դասակարգությունը:

Այսօր նմանադրության կարգն ամփոփելու նախադրումն էր ժողովագրությանը։ Նմանադրությունը թայանմանդության մի նոր երևույթ է, որում հաճախացում են փեսացուն ուխտած են հավաքաբան մնալ մի մյակմ, որի ընթացքում են եղել է ունենում մասնադիօնի փոխանակումը։ Այս առարկությունը բարձրագույն նույնակը նույն է, ինչ մյուս խորհուրդների թարակայում, Աստծո հե կորցած միութայ վերակալմունքը, մարդկության վերանուննոր իր վա-
կերակալն ածողությունը։ Այսուհանդերձ, մարդկության վերանուննոր սիր միջոցով ի կարող դիմադրակն բաժանումն է մեղի գորություններին առանց Աստծո հե իր կնած ուխտի հավասանմանը։ Այս-
րիսով, հավասարման սկզբունքը գլխավորն է նմանի կարգի մեջ, որն առա-
հայտվում է մասնադրության խորհրդանունի միջոցով։ Այժմարիկի հասարակության կողմից մասնադրության փոխանակումն ըն-
կալվում է որոշու փոխադրած հավասար-
մության ուի, սակայն այն նման է նա-
նե մարդու լես Աստծո ուխտի։ Հետևաբար
այնեղը ներգրավված է ոչ միայն ածու-
նակալն գույրը, այլեւ ինքի Աստծո։

Շարունակելի

Բազրաւս արդ. ԳՆԼՍՅՍՆ

ՏԻԽՈՆ ԶԱԳՈՆՍԿԻ

Սուրբ Պողոս առաքյալը ծնողներին ասում է. «Հայրեր, մի գայրացրե՛ք ձեր որդիներին, այլ մեծացրե՛ք նրանց Տիրոջ խնամքի և ուսումով» (Եփես. Զ 4), եւ հորդորում նրանց, որ իրենց երեխաներին դաստիարակեն այնպէս, ինչպէս իրանոյնյաններն էլ քանի: Բոլոր երիտասարդներն էլ սուրբ մկրտությամբ վերափոխվել են նոր, սուրբ եւ իրիշտեակա՛ն կյանքին եւ խոսացել Աստուծոյ ապաւոյն ու ճշմարտությամբ ծառայելով՝ հաճելի լինել Նրան: Բայց որդեակի մկրտվածները չգիպեցան եւ աղետալ փնտրակի մեջ չընկան, եւ նրանց համար չտակի. «Շունը վերստին է դառնում իր փախածին», «Լագզակը խոզը վերստին է քափախւում իջովի մեջ» (Ի Պետ. Բ 22), անհրաժեշտ է այս ահալոր գրութիւնն անհաղաղ կանգնել երեսներին՝ ճիշտ դաստիարակությամբ, բանի դեռ նրանք միայն են ու երեսարայ: Յավակի է շեանք, որ զան երեխաներ երեսասարդության ժամանակ փոխվում են: Մա նրանց ծնողներին անփութութայն դրսեւորով է լինում: Հաս ծնողներ իրենց երեխաներին ժամանակաւոր կյանքին ծառայող արհեստներ ու արվեստներ են տոկրորնում, մյուսները օժար լեզուներ եւ ֆիշ գումար էլ չեն ծախսում դրանց վրա, քայց իրիտներնական ուսումնայն անսեսում են եւ իրենց երեխաներին չեն տփորեցում իրիտնեակարա աղբիւ: Նման ծնողներ իրենց երեխաներին ժամանակաւոր կյանքի համար են ծնում՝ ծանց աղբիւ փակելով՝ հավիտեանկան կյանքի դռները: Սուրբ Ոսկերեքան զան դաստիարակած երեխաներն էլ իրենց գալակներին՝ ճիշտ դաստիարակությամբ չգրաղվող ծնողներին մասին ասում է. «Լցն ծնողներ, ովքեր իրենց երեխաների իրիտնեական դաստիարակութիւնն անեսում են, երեսաստյան օրիցազանքներ են»: Եթե երեսաստյանները մարմինն են քանմանում հոգով, ապա նրանք են ողիք. քե՛ մարմինը գեհեհի կրակն են գցում: Բնության օրեղով ասածնամք մանից որեւէ եղան հեղատար է՝ հոգալիսին: Իսկ այս մե՛

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ

կից հնարավոր էր, երբ ճնդդների անվտուր-
բյունը մասնաձև չլիներ։ Բացի այդ, մարմ-
նական զանգե հարյուրյամբ կարող է հաղթա-
հարկել, իսկ հոգեւոր վախճանից ոչինչ չի
կարող փրկել։ Ուստի, ճնդդները, անասուն-
Աւստոն խրեմիկ, դաստարակվծ ձեր երկխ-
մերին Տիւրք խրատվծ եւ ուսումով։ Այլեղոյ-
նը նորասունվ մասագ ծաղո կաղում է կո-
րծել իրկում եւ անարցված կայսէ ցցին, ու-
ղծակի Բամին ու փորթիկը հողից չողկեն,
իճնդեկ ծաղի անղծեկ ճողղեկ ու ոսերն է
կհրուն, ու ծաղո չկանանն ու չհրացանն։
Այլոյդե էլ դուր վարվծ փոքր ու երիտասար-
ծ եր երիտանիկ հեկ. կաղով նրանց սրերն
Աւստոն երկոյդնիկ, ուղծակի սասանայական
դակերից չասանակեն եւ քարղեպատոյդնիկ
եղեղանան, մարեկ նրանց մոյք անող կրկն-
ն, ու չնծանան ու նրանց սիրեն եւ այղոյդակը
սուր սկհրոյդամբ ճոված նրանց ներքին
որ մարդոն չաղանեն։ Երբ երկխամբը մե-
ծանուն եւ, նրանց հեկ անել մեղավոր կր-
կեն եւ անուն ծաղի անղծեկ ոստիկ նման։
Որղեակի այս անղեն ոստեր չնծանան,
չկմանեն եւ չկործանեն այն մարդուն, ու
սուր սկհրոյդամբ մարկվել է, լուսավորեց
եւ արղարցվել, անաղաղղ մեկ է դրան
Տիւրք խրատվծ ու ուսումով հասեկ։ Կերեկ ու-
րեն, սիրելիներ, այղոյդիկ ոստեր ձեր երե-
խաներից եւ դաստարակվծ նրանց Տիւրք
խրատվծ եւ ուսումով։ Հենց ու նրան սկեն
փոքր-իճն իմաստանաղ եւ քարին ու չար-
ճամբիկ, դուր էլ ձեր գործը սկեն եւ նրանց
ուղղորդեց։

Այսպէս նրանց հետ վարվեմ.

1. Հիշեցրեմ նրանց հաճախ սուրբ մկրտության մասին, նաեւ այն մասին, որ նրանք մկրտվելիս խոստացել են Աստուծոյ անվարձութեան սնանկութեւ պարտել, հավատարմել եւ ճշմարտութեամբ Նրան ծառայել եւ ամեն մի չար բանից ու անբոխի հեռու մնալ:

2. Նրանց հաճախ կրկնե՛մ, որ այս առ-

խառնում մենք բոլորս ծնվում ենք և վերածնվում միևրույթյամբ ոչ թե ժամանակավոր կյանքի համար, ոչ թե հանուն դասփի, փառքի և հարստության ձեռք բերման, մահն ինքն է մեզ ցույց աշխ, հակառակ դեղորմուն դարձում այս աշխարհում կյանքին հիմք: այլ ծնվում ենք և վերածնվում հավի-սեմական կյանքի համար: Մեր ողջ կյանքն այս աշխարհում ծննդից մինչև մահ մի ճանապարհ է, որով դեղյի մեզ խոսացված Հայրենիքն ու հավիտենական կյանքն ենք գտնու: Այս հաճախ օրանց հիշեցրել, որդիսգիլ այս աշխարհի ունայնությունը չհակվեն, այլ սովորեն վերին իմաստություն խորհել և ոչ թե երկայինը.

3. Հասկացրե՛ք նրանց, թե ով է Բրյսսել-հեռական Ասվածը, եւ թե ի՞նչ է Նա մեզանից դիտանումու, քանի որ Նա ասում է շարք եւ սիրում բարին: Չարի համար դաժանում է մտադրել, իսկ քառու համար՝ դարգնահատում: Եվ քեղոյն մենք Նրան չենք սեմուն, քայց Նա մեզ սեմունում է եւ ամենտու ամենհանգի-որեն մեզ ինչ ենեկա է եւ մեր ամեն մի գործը սեմունում է ամեն խոտրը լսում: Պե՛տ է Նրանից երկյուղել եւ Նրան հաճելի բարեք անել:

4. Լուսավորեմ նրանց ներքին աշխարհը, թե Ով է Քրիստոսը, Ում մեկն հավատում ենք, եւ թե համուն ինչի Նա աշխարհ եկավ, ապրեց, չաշխարհում ու մեռավ: Դրա դասճարտ մեր մեղքերն ու մեր հավիճեական փրկությունն էին, որոնցից մեկն, մեղքերից ազատվելով, հավիճեական փրկություն ստանալիքն է:

5. Սովորեցրե՛ք նրանց Աստծո Օրեննը եւ ասե՛ք, քե՛ ի՛նչ է այդ Օրեննը մեզանից յաւանքում, որ է՛ պիտէ Աստծոն եւ ամեն մարդը: Ամեն ինչ այդ Օրենին հակառակ արաս է ու մեղք, իսկ հաւանձայն եւ համադրասխախտ ամեն ինչ՝ առադիմութուն: Աստծո Օրեննը յաշին է այդդիմութեան:

ամեն մեղրից հեռու մնալ եւ առաքինաբար
աղբիւ եւք խոսապել Ասածուն սուրբ մկր-
տոյթան ժամանակ: Ով այլ կերպ է աղ-
ւոր, նա այլ խոսումներ չի դառնում եւ
Ասծոն առաջ սպախոս է երևում եւ երբ իս-
կապես չի զղջում եւ չի բեկվում. Բիբասոսի
դասաւանդին էլ որդես սպախոս է ներկա-
նայալու:

6. Յույց սկիզբ նրանց վերջը մտիք. Հիշխան զղասա՛մանը, հավիճե՛նական կյանքն է հավիճե՛նական սանձարը. որովհետև այդուհետև վրանք մեկ Աստծո երկյուղը բնական է, ամեն չար քանցի խառնակներ, սրամ էլ 19-րդ կարի մե՛սն նրանց դասանի սրե՛րին մեկ որովհետև քարեդասությունը մեկ մեծամե՛սն է. Նրանք ձեզ ծնողներ են անվանում, որե՛մն ճշմարիտ ծնողներ եղիք: Ծնել էք նրանց դաս մամքն, ծնել էք նրանց ժամանակաշրջանը կյանքի համար. վերածնել նրանց նաե՛ հավիճե՛նական կյանքի համար: Սիրեցա՛յք խիստունյաներ, ողի՛ն հայսկզկե՛ն են դուք, եւ ձեր երեխաները Հիշխոսի այն զղասա՛մանն են նրանց համար դասականություն ողի՛ս քա՛յ արար. Դասավորի՛ն: Նա ձեզ չի հարցնելու, քե տվորեց-րե՛ն՝ եք արվեստներ ձեր երեխաներին, տվորեց-րե՛ն՝ եք խրանահանե՛ն, գերմանացիներ, իսպանե՛ր խոսել, այլ տվորեց-րե՛ն է՛ր փրկսո՛նե՛նքար տարե՛ք: Պատանի երեխաներն են փրկո՛նք ծնողնե՛ր արասե՛րինք են հետե՛նում, քան նրանց խրահն: Մա՛ համար, երբ ուզում եք, որ ձեր երեխաները քարեդաս են քարի լինեն, ի՛նքնե՛ր քարեդաս են քարի եղե՛ն եւ ձեր ի՛րեն ի՛նքար նրանց ջույց սկիզբ են այդողիցով դասա՛նարե՛նք նրանց Տիրին խրահով եւ ուսումով: Այդողիցով եւ ձեր երեխաները, եւ դուք մե՛ր Տե՛ր Հնչուտ Հիշխանով հավիճե՛նական փրկություն կստանա՛ն:

Ռուսերենից քաղվածանքին
Միֆայել արկ. ՄԵԼԻՔՅԱՆԸ ԵՒ
ՏԻԳՐԱՆ արկ. ԲԱՂՈՒՄՅԱՆԸ

ՆՊԻՐՎՈՒՄ Է ԱՎԱՐԱՅՐԻ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԻ 1550-ԱՄՅԱԿԻՆ

«ԳԱՍՏՈՒԱԾԴ ԱԾԷՐ ԳԱՆՈՒՆ»

Սուրբ Երրորդություն երկրյա
ծնախնի Յափազա Յանգաճանկու
(325 թ.) օրված հոգեւոր ընկալում
ընդ «...Աստուած յԱստուծոյ, Լոյս ի
Լոյսոյ, Աստուած ճճմարհի՝ յԱ
ստուծոյ ճճմարտ...», Ս. Գրիգոր Լու
սավորիչը (239-326 թթ) անկեղծ
էր «Իսկսն անճնի գէն անկեղծը
ծնեալ, ճճնցնցնաւորութեան ան
սահմանի գճճմարտութիւնն ան
փոփոյ ծնեալ, կենցան կենարա
րաց գկեան կենսաւոր ծնեալ
լուսոյն կեղեղնուոյ գկեղեղնի
լոյսն կուսածի ծնեալ, Մարայի
գճճարիչն ծնեալ» («Սրբոյ հոր
մորի Երեւելոյն Գրիգորի Լուսա
ւորի Յաճախապատմոս ճառ լու
սաւոր», Ար. Եջնիաճին, 1834
1896, էջ 1): «Յաճախապատմոսը»
հուճաւեռն գրել է Ս. Գրիգոր (Օր
մանեան Ս. Ազգապալան), հ
Ս. Կոստանդնուպոլիս, 1912, էջ
114-115) եւ հայերեւ թարգմանել ու
խմբագրել է Ս. Մետրոյ Մաճոցը
հայերի առեւելով Տիեզերական Ե
կեղեցոյ հոգեւոր ընտրական ըն
թացից IV դ. եւ V դ. առաջին
սառմամակցներուն: Այդ օրօրթ
կաճարվել է Սուրբ Գրիի հայերեւ
թարգմանութեան յաճաճանքն
հիշ գուճաւեռն, ինչի վկայութիւ
նն է «Ես եմ Աստուած ուր են» առ
Տիախոյնութեան առկայութիւն
սինչոյն Ասգվաճանքի հայերեւ
թարգմանութիւնուն (Ելք 9 14):
այնքուն է «Յաճախապատմոսի»
(էջ 23) ընդ:

Սուրբ Գրիգ երայերեն, հունարեն եւ աւորերեն Տեսերի բնագրերի այս նախադասութիւնում **Աստված** բառը չկա: Սուրբ Թադէմափններն այն գրել են՝ զգալով, այսօրիսի մենկողական բացահայտումը անհրաժեշտութիւնը՝ քանզի արարիչ Աստծո առունքն է Աստված: Կրօնքն է քննադատել Աստծո առունքը հայ ժամանակահատվածի հայրախոսական երկրնուն:

Ասվածաճնչի գրաքար հայերեն թարգմանության ժամանակ ներքին մոտ կանգնած էղիեն (Վ.Գ.) այդ ոգով սկիլ է հետևյալ մեկնաբանությունը. «...զէն Աստուած, որ ի մարդ կերտարանէ ճշգրտ...» Այստեղ նա ելել է եկից գրի հայերեն թարգմանության առանձնահատկությունից (ի՞նչ արտացոլվել է նաեւ Նախի մարզահայր գրից կապարաճ թարգման

նությունից. «Ես եմ Տէր Աստուած,
այս է անուն իմ, զգառս իմ այ-
լում ոչ ասց, եւ ոչ զգաջութիւնս

մաւոր, ոչ ի տեղւոջ ուրե՛մ, այլ իմ-
քն իմեա՛ն տեղի. ոչ ի ժամանակի
իմի՛ք, այլ ժամանակք ի նմանէ գո-

նի առուժով, ինչը նրա ընկալմամբ՝ Ադամից հասնում էր մինչև Նոյ եւ նրա որդիները՝ Սեմ, Բամ, Զաբեթ, եւ վերջինիս սերունդներից մինչև Զայկ Գահադես եւ նրա հետնորդները (Մովսէս Խորենացի, «Պատմութիւն Հայոց», Երեւան, 1991, էջ 14-19):

Սովետ հորենացին Աղամից
հետ անդրադարձել են Արա Լրստե
որդու Սեփի սերող տնամայրու
դին, քանի որ համաձայն Սուրբ
Գրի մարդկանցի ցեղը բարունակ
վել է վերջինիս և մասնավորու
ղեն Արա որդու Ենովսի սերունդ
Ենովկ, որի մասին ասված է
«...նա յուսացաւ կոչել զանուն
Տեան Աստուծոյ» (Ծննդ. 7 26)
Առաջ Սովետ հորենացին Աղա
մից ամենաբաշտե հետ գրել է ին
քե եղբայրաստան Կայեին և Ա
րեիկ, այլ Սեփի և Ենովկ մասին
«Աղամ մայրաստեղծ. սա կեցեալ
ամս երեկիր և երեսուն ծնա՜ր
Սեփ. Սեփ կեցեալ ամս երեկիր
և ինքզ ծնանի գեմով...» որ ա
ռաջին յուսացաւ կոչել զԱս
տուծոյ: Ասավածանցի վրա իմնե
ված այլ տողը Սովետ հորենա
ցից հետեայլ կերող է իմաստավո
րել. «Եւ ընդէ՛ր արցոթ այս, եւ
կամ վասն որո՞ց դասճառանաց
նախ սա յուսացաւ կոչելուց
զԱստուծո, և կամ որո՞վ կոչնէ՛ն
իմանի»: Հիշատակելով Աղամին
և Արեիկի՝ հորենացին գրել է
«Արդ սոցա այսոյեւ յընդունելու
թիւն և ի ծանծաթութիւն Աստուծոյ
լեալ ընդէ՛ր առաջին սա ապի կոչ
նել զԱստուծո, և այս՝ յուսով»:

Մովսեսը հորեմանայի այն կարծիքին էր, որ Աղամը «ի ղրասուի-ի րանազանդութեան գետալ առաջին ի մարդկանի ի դրախտն ի մյսնունդ, չարին աղաչաւ, որոշխտալ ասացեալ էր, գզանի արսասաւհ-մանեալ», իսկ Աբելի մասին գրելով իր ձեռքով. «Զկիւն էր ընհանգողոյն Ասուծոյ յառջոյն Աղամնայ ի հարաւոր յորդն իւրմ տամանիկ լեռորդ»։

[illegible]

կուսանա եւ յանյուսութիւն ազգ
մարդկան հասեալ լինի, այլ եւ
յիմնահաճոյ արդարեւ գործս»:
Սեբի որդի Ենովկը «հաջալոյս ե-
ղեալ ուղղութեամբ հանդերձ կո-
չէ զվստած»:

Մովսեսը հորեմացու հաջորդ
 Եսայականից երևում է, որ մե
 քանակներապահորեն հեմկում է
 Ս. Բավաճաճի, վերոհիշյալ տղի
 վրա, բանի իր նեկնության մեջ
 մե օգտագործել է հենց «անուո
 նեյ» բառը. «Իսկ կոնքի կրկն
 քի իմանի, կամ անուանել որդե
 ք՝ զմոռացեալ, կամ յօգնակամո
 քին կարդալ: Արդ անուանելն
 որդեք զմոռացեալ՝ ոչ է ի դեղ,
 զի ոչ բազմութիւն անաց ընդ
 մեջ անցեալ, որ ի մոռացումն մո
 քս զԱստուածի արծ գտնու...»:

Մովսես Խորենացին բխ՝սնական ասականաբարձրական ոգով է մեկնել այս արահայտությունը՝ հակառակ հակակալադես րգականության մեջ դարեր անջ րճակ արքեր մեկնությունների, որոն հանակա բունարդիկ բնույթ ունեն։ Մովսես Խորենացին գրել է․ «Մկա որենն յոգականություն կոչէ սա (Ենկուս է Դ.) զԱսուած»։ Այսինքն Սեթից սերած մարդկության սերունդը իսյս ունեն ապաշխարելու։ Միաբար Սասնեցին (XIII դ. 60-ական. 1337 թթ.) նույնպես ոչ թե անկանակոչելու, այլ իուսակու իմաստով է մեկնում Ասած անվան կոչելը։ Ինչոյես Գրիգոր Տաբեացին է մեկնել․ «Յոյսն է ական հաւատոյն» (Գրիգոր Տաբեացի․ «Սեկնութիւն ստղմունք») աբաասանութեանս Ա. Թյուկերեանի, Երեւան, 1993, էջ 69)։

Արեւի եւ նա որդւո՛ւ ենովսի
մայսին իր «Արաւաճոց մեկնու-
թեան» մէջ եղիւին գրել է. «Եւ
բաժանեաց Բարձրեայի զազգս ւ-
մեկայն ըստ թոյոյ հրեշտակաց Ա-
ստուծոյ, զի որդւն առ Սեբաս եւ
նովսայ երդեցան որդի Աստուծոյ
եւ նա հրեշտակ Աստուծոյ, մար-
դիկ լուսազանաւոր Աստուծոյ իմ-
աստութեան եւ յոյզլույթակի իմ-
աստութեանն սահման...» (Լ. Խա-
չիկյան, «Եղիւցի» «Արաւաճոց մեկ-
նութիւնը», Երեւան, 1992, էջ 250):

Շարունակելի

Էդուարդ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ
Պատմ. գիտ. դոկտոր

իմ դրոշկոց», «Ես եմ առաջին ես եմ յալիսեան... Ես եմ Տրևստոսն... Ես, հւհ 8, հւլ 12, 17) եւ որա հիման վրա կաշարված իրիստաբանական մեկնությունից, Բանդի Եղիեմն ունի հայ եւ «Ես եմ, Ես եմ» արաիստությունը («Եղիեթի Կանա Կարդանայ եւ Զայոց զաշերագմի» ի լոյս ածելու բաղադրանքներն ծեռագրաց՝ աշխատութեանը Ե. Տրևստոսեանի», Երևան, 1957, էջ 109, 112):

Եղիշեն հայ ասպածաբանական մսփին բնորոշ ոգով սվել է Աստու անվան բնութագիրը. «Ոչ սկիզբն ամեալ յումեի էինել Աստուած, այլ իմն իմեամբ մեհնդե-

յացանք... եւ անուն նորա Արարիչ
երկնի եւ երկրի, իսկ յառաջ քան
գորկին եւ գերկիր, որոյն իմնա-
գոյլ՝ իմնամուն է...) («Եղեոի՜
Վասն Վարդանայ եւ Զայոց լուս-
եռազմին՝ ի լոյս ածեալ բաղդա-
սութեամբ ձեռագրաջ՝ ազխասու-
թեամբ եւ Տէր-Սիմոնասեանի», Երե-
ւան, 1957, էջ 29-30):

Մովսես Խորենացու (V դար) «Պատմութիւն Հայոց» երկն սկսվում է Հայոց մեծերի ծննդաբանությամբ, որն արագույնով է հայոց ազգաբանության եւ տոհմաբանության հմնագույն դասմության հեմը՝ խորհրդապատհարներն երկրայացված Ասվածածաեմըն երկված մարդկության տոհմածաեմըն

ԱԿԱՆ Գ

րության, հավաստի եւ խղճի ա-
զատութեան համար մաքաւման
խորհրդանիշ») եւ «Ներսէ Սեճ»
հիմնադրամի նախագահ Սեւորդ
արբ. Աճեյանը («Ավարայրի ծա-
կասամարտէ Նուարակի յաղ-
թանկը»):

Մայիսի 25-ին գիսաժողովը
 Եւրունակէն Օճականում:
 Սուրբ Մեսրոպի գերեզմանին
 խոնարհման եւ սրբի հիշատակի
 հապերժացման արարողութիւնից
 հետո գիսաժողովի մասնակիցնե-
 րը տեղափոխվեցին Ս. Մեսրոպ
 ՄԱՅՏԵՑ ՈՐԱՍԵՐՈՒՆ:

Գիտաժողովի նիստեր գումար-
վեցին ըստ հետևյալ մասնաճյու-
ղերի: Ա. Ավարայրը դասախոսեց
հոլովություն, Բ. Ավարայրը ամ-
նախության ճանապարհ, Գ. Ավա-
րայրը որդես գինական ավան-
դույթ: Ձեկույցների թեմա՝

h S U

լայն ընդգրկման հնարավորու
թյան շնորհիվ՝ Ավարայրի խորհու
րդի ամբողջացումը կատարվե
լուսամասերով, արդյունադիսակա
ն հնազանդական, գրականագիտա
կան ու տնօրհանական վերլու
ծումներով։ Անդրադառն եղավ մե
կն եկեղևանաճի ու այն իրագոր
ծող յուսանական դեմերի կերպ
վորման ու յուսանգամանը հայ
կական մանրանկարներում, եկե
ղեցաբերմունքային մեջ, ժամանա
կակից հայ մարդկությանը ստեղծա
գործություններում, 20-րդ դար
կրկնորդությունական մայրագծեր
ն հայ հոգեւոր երաժշտության
մեջ, ինչպէս նաեւ ժողովրդական
ավանդույթներում։

Լիազումար եզրափակիչ նիստում «Ինչդեռ ստեղծվեցին Վարդանանց թեմաներով կաթմները, գեկուլզով համդես եկավ նկարհ

Եղվարդ Իսաբեկյանը: Այնուհետև հազվեցվությամբ ելույթ ունեցան մասնաճյուղերի նախագահները:

Գիտաժողովի փակումից հետո մասնակիցներն այցելեցին նկարիչ Վահան Խորենյանի արվեստանոց (Առսարակ) եւ ծանոթացան «Ավարայր» համայնադաշտերի ստեղծման մանրամասներին:

Մայիսի 26-ին բարեխոսական աղոթք, զինվորական արարողություն ու հանդիսություն անցկացվեց Վարդան Սամիկոնյանի երեւանյան հուշարձանի մոտ:

Հոբերյանական գիսաժողովի գեղարվեստական մասն ամբողջացվեց «Արան խաչարյան» համերգասահուն Զ. Պերդերյանի «Ավարայրի խորհուրդը» օրասորիայի ունկնդրումով:

II III 0344

ՀՈՐԲԵԼ ՅԱՆԱԿԱՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ

Մայիսի 24-26-ը Հայաստանում իրխոսնությունը որդեգրեցական կրոն հռչակման 1700 ա. մյակի տոնակատարությունների օրհանուկով գումարելով «Ավարայրի խորհուրդը» խորագրով հրքշխանական գիտաժողովը՝ նկիրծած Ավարայրի ծխականմարտի 1550-ա. մյակին։ Կազմակերպիչներն էին Հայաստանում իրխոսնությունը որդեգրեցական կրոն հռչակելու 1700-ամյակի տոնակատարությունների կազմակերպման ղեկավարն ելեղողները, ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիան, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի Ա. Սեբրող Սաւոց ողորատունը (Օւակաղ)։

Գիսաժողովի բացումը կայացավ մայիսի 24-ին 33 ԳԱԱ-ի նիստերի մեծ դահլիճում: Բացման խոսքով հանդես եկավ 3ա.

յասանում Իրիսոնեությունը որդես հեծական կոն հոչակելու 1700-ամայկի տոնականարությունների կազմակերպման միջակայի համնմաժողովի փոխմախաղի հոտով Զարուրդյանը. նա զիսաժողովի մասնակիցների փոխանցեց Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Բ Ամենայն Զայոց կաթողիկոսի օրհնության խոսքը: Ելութ ունեցավ ակադեմիկոս, բանասերդուիի Սիլվա Կապուրիսյանը: Լիպզոմար միսի օրջանակներում զեկուցումներով հանդես եկան ակադեմիկոս, ԶԳԱ փոխորդեղինեց Կլադիմիր Բարխուդարյանը («Ավարայրը եւ իսկ ազգային ազատագրական շարժումները»), դոկտ. ԵԴՅ ասպածաբանական ֆակուլտետի զեկավ Ըաեի առ. Ամենայնը («Ավարայրը որդես հայրենասիր»):

րության, հավաստի եւ խղճի ազատության համար մաքառման խորհրդանիշ») եւ «Ներսէ Մեծ» հիմնադրամի նախագահ Մեսրոպ Կար. Ածցյանը («Ավարայրի ծակաբնակներէն Նուարսակի յաղթանակը»):

Մայիսի 25-ին գիտաժողովը
 Եւրունակէն Օճականում:
 Սուրբ Մեսրոպի գերեզմանին
 խոնարհման եւ սրբի հիշատակի
 հապերժացման արարողութիւնից
 հետո գիտաժողովի մասնակիցնե-
 րը տեղափոխվեցին Ս. Մեսրոպ
 Մաճեցոյ ողորստման:

Գիտաժողովի նիստեր գումար-
վեցին ըստ հետևյալ մասնաճյու-
ղերի: Ա. Ավարայրը դասախոսեց
հոլովություն, Բ. Ավարայրը ամ-
նախության ճանապարհ, Գ. Ավա-
րայրը որդես գինական ավան-
դույթ: Ձեկույցների թեմասիկ

լայն ընդգրկման հնարավորու
թյան շնորհիվ՝ Ավարայրի խորհ
րդի ամբողջացումը կատարվե
լու ժամանակ, արդյունադասական
հնագիտական, գրականագիտա
կան ու տոնագիտական վերլու
ծումներով։ Անդրադարձ այդ նա
ե հերոսամարտի ու խալ հրավա
ծող լուսամտակ հիմերի կերպ
վորմանն ու լուսնագնանը հայ
կական մանրանկարներում, եկե
ղեցախորնության մեջ, ժամանա
կակից հայ նկարիչների ստեղծա
գործություններում, 20-րդ դար
կորնորգիտական նախագծե
ն հայ հոգեւոր երաժշտության
մեջ, ինչպէս նաեւ ժողովրդական
ավանդույթներում։

Էդվարդ Իսաբեկյանը: Այնուհետև հաճվեցվությամբ ելույթ ունեցան մասնաճյուղերի նախագահները:

Գիտաժողովի փակումից հետո մասնակիցներն այցելեցին նկարիչ Վահան Խորենյանի արվեստանոց (Առսարակ) եւ ծանոթացան «Ավարայր» համայնադասերի ստեղծման մանրամասներին:

Մայիսի 26-ին բարեխոսական աղթի, զինվորական արարողություն ու հանդիսություն անցկացվեց Վարդան Սամիկոնյանի երեւանյան հուշարձանի մոտ:

Հոբերյանական գիսաժողովի գեղարվեստական մասն ամբողջացվեց «Արան խաչարյան» համերգադահլում Հ. Պերդերյանի «Ավարայրի խորհուրդը» օրատրիայի ունկնդրումով:

ԲԱԶՈՒՄ ՍՈԼՈՐԵՅՆՈՂՆԵՐ ԵՆ ԵՐԵՎԱՆ ԵՎԵԼ ԱՇԽԱՐՀՈՒՄ

«Քաղում մոլորեցնողներ են երևան եկել աշխարհում. ով որ չի խոստովանում Հիսուս քրիստոսին՝ մարմնով եկած, նա մոլորեցնող է եւ Նեո»:

Р 3n4h, 4 7

«ԱժԵՆ մեկ հայ, ո՛ր էլ ըլլայ, ինչ ալ ըլլայ՝ հարկ է որ ազգի համայնական կեանքին մասնակցի, դասախանաճուրիւն սանձնելու փառքիւնը ունենայ»:

Գարեգին Ա

Հիրավի, որչափ այսօր արդիական են եղանակահիշատակ Յայրադետի խոսքեր: Իրապետ ու այնքան էլ դուրսից չէ՛ մասնակցություն ունենալ ազգի համայնական կյանքին (մանավանդ երբ համադրո՞ւն են՞ ձգձու՞ն են՞ նորին, հիմա՞ ծայր լա՞ծնական առա՞ծի, քան թե՞ լուսավորման արդեն իսկ ձեռն բերա՞ծ), դուրս գալ ամենական նեղ ու ճղճիլ երջանակներից, վեր բարձրանալ, լուսավորմանակցություն ստանձնել, ֆանի որ այս ամենի համար ֆաշիզմը է հարկավոր է սեր բառից ամենադժգույն նշանակությամբ, որը ուրիշ կերպ որակվում է իբրեւ հայրենասիրություն...

Ինչ խոսք, հայ ժողովուրդի «դասկերպարդ» դասնաբարձը, որից դեռես բարձրորակ սարսծվում է բազում անմեղ ու անմոռոտախի նախասակների եւ մարհրոսների արշաւը բոլոր ու անուշահամ խնկի ուղեկցութեամբ բարձրունոս երկինք, առեցուն է հերսական ու անկրկնելի դրպակներով։ Մեկ անգամ չէ, որ հայ ժողովուրդը ոտքի է կանգնել՝ միասնական ծիղ ու ջանքով ապացուցելով իր անհուն սերն ու գուրգուրանքը հանդէպ մայր եկեղեցու, մայր ժողովրդի ու մշտականամբնէ։ Մեկ անգամ չէ, որ «ծաղկեացառ դաշտեր» ներկելի են իորդահաս արշաւ շիբերով։ Եվ վերջապէս մեկ անգամ չէ, որ մենք ճաշել ենք գոյութեան իրավունքի դաշտերաւքը, եւ սա այլ դասձանդ, որ իրիստոնեաբարձը՝ մեզ կյանք չվոր ու սնուցող, մեզ համար գեթ «արտաին գգես իչ եղել, այլ մաւակի գոյւն ու կերակված, նկարագիր ու եւութիւն»։ Երջանիկ արտնոս ազգրիվ արտնոս է։ մենք երբեք չենք ցանկացել զավթել այլոց ունեցեալաւքը սոխակ ցանցով ու երբեք մի ծնունդ քաւ չենք դաշել, իսկ մյուսով հաց դարգել։ Այս բոլոր լավագոյն վկայութիւններն են, որ հայ ժողովուրդը խոսքով ու լեզվով իչ սիրէ, այլ ցործով ու ճշմարտութեամբ (սիւս. Ա 3ով. Գ 18)։

Հետեւադառնալով արագացված դարձե՛ք հավասարո՛ւն են և անժախիտ նախաձեռնություններ ցույց խոհա՛րել են իմն ու նոր, սուր և անմահ, նվիրական շիրմնե՛րին, սեր կանգնե՛ք և՛ ավանդված ժառանգությունը՝ անավանդ այս ժվարհն ու փորձություններով [եցուն ժամանակներուն, երբ «Բազում մոլորեցնողներ են երեսն եկել աշխարհուն» (Բ Յովի, Ա 7), երբ «Հունճն առաւ է, իսկ լճանկըր սալաւ» (Ասաք, Ը 37):

Գաղտնի չէ, որ դասամոլությունը բարունակ կրկնու է իր հարանորդը ընթացքը։ Բայց ո՞րն է այդ կրկնության մասնաձևը, գուցե այն, որ սեննդ դեռես այդ մասնավորությունը՝ այնպիսի դաս չենք փախել, որչափ որ հարկն է, որովհետև երկնի ու երկրի Ասպական է, տեսնելով սեր իզոները նրանցում ու բարի, առաինի կենցաղը, օրհնությունը արմատացնի իր բազմանքը, քայլ է իրիստասահաստ, աղագախարելու ձգող գավակների՝ խաղաղությունը մարգեելով Հայաստան աշխարհին իր ֆաղրատա, կենսաբախկնորվ, Հայաստան խաղաղությունը, որն ամեն կիրակի հնչում է

մեր սուրբ եկեղեցիների հոգեմորոգ բնեմիջ» օծյալ հոգե-
տուականի շուրթերը: Թերեւս այդ ժամանակի ի գորու լին-
ման մեջ գիտակցելու եւ քսւ արամնական գնահատելու մեր
ազգային բարձր արժեքները: Միանգամայն տեղին են եր-
ջանկապիւհասակ Յայրաբոթի վերորդայն խոսքերը. «Ամեն
նի հայ, ուր եւ լինի, մնա եւ լինի, հարկ եւ, որ ազգի հա-
մայնական կյանքին ծանցակցի»: Իսկ ի՞նչ ասել եւ ազգի

համայնական կյանքին մասնակցելը, ո՞րն է այդ համայնական կյանքը, ի վիճակի՞ է արդյո՞ յուրաքանչյուր ով որ ողջ ընդգրկումն ու շարունդության մեջ ընթերցելու այդ համայնական կյանքը, ի՞նչ որ ամեն մարդ կրե՞րով է ծնված աշխարհում...,- ռիթի ասելն նե՛նծ Հեմկոյից։ «Ամեն ով, ով առաջ է աճցնում եւ չի մնում Քրիստոսի վարդապետությւնը մեջ, չի ճանաչում Աստծուն», գրում է Ավեսարանը։ Մարդկության լուսանկարում որոշակի հասվածներուն, զուցե՛ն երկար ժամանակով, այս կամ այն գաղափարը չիրադեցող է դարձել, այն արթնությամբ, որ եթե դա ասվածային միջնորդությամբ չի եղել, մտառացի է, չորացել է ոչնչացել։ Ի՞նչպիսի գործընթացուն իր ուրույն է աշխինճող դերն է ունեցել մարդը Աստծո ստեղծագործության ամենակատարյալ վե՛ր։ Զիտու Քրիստոսի իրական փառ հառընդունից ի լեք իրադարձ է ի՞նչ բազմաթիվ ու բազմաթիվ կուրսաբեր հերձվածներ, որոնք ամեն կերպ փորձել են իրագործել բանա՛րկու կամը երկի վրա։ Եվ դրա լավագույն վկայությունն այսօրվա աղանձներն են։ Իսկ ի՞նչ է ասում Ս. Գիրգը. «Ով որ գիտե, թե ի՞նչ

է բարին, եւ չի անու՛ն, նրա համար այդ մտի՛ն է» (Հակոբ. 1: 17): Եթե՛ս տեսնեմ, թե մերօրյա աղանդները չեն գիտակցու՛մ իրենց վերադասական դերը, անու՛նեւ, կիսաբեմի՛ն հիմնու՛մ ենք: Սակայն դա՛մանօրյունը հավասարն է, թե որքան է՛լ որ ժամանակները խա՛նն են եղել եւ թե՛մանու՛մ համար նոյա՛սակա՛ր, միե՛նույն է, նրա գգա՛մ սերնդ չի ծա՛ր: Ժակկե: Ե՛վ ամենե՛րիկ է՛լ դա՛սափա՛կան չէ մեզանու՛մ «ձայն հոգ»: արհա՛սայնօրյունը:

Կամոն Աստօն այսօր մեր այնքան սիրելի հայրենիքն անհամաձայն անկայել է Ուստի լոյսէ՛ք է լավագույնս գտնաւ տել այդ անկախությունը: Այլեւս մեզ չի դաւադրուին որեւէ օտար, մեր ազգային դիմագծին անհարազատ գաղափարախոսությունը (իսկ դասմտությունը չի կարելի մոռանալ), չի սղաղմուն ոչ բարարի սուրը, ոչ բուրի յարաբարեւել ե ոչ էլ զրադաւաւությունը: Բայց որքան էլ ճարտրական թվա, դասմտություն այս օրքանը, որի պէմանաւ-ներկաներն են մենք, լույսակ կարելի չէ ու վաճաղելու: Ու երեւ լավատւությունն անախասարակ դրական երեւոյթ է եւ դրականութեւ է ներազդում անմի հոգեւոր ներազդարհի վրա, մտա-հոգեւոր խնդիր է, թե ինչոյսիս են լինելու մեր վաղվա մասաղ սերունդն ընդհանրապէս եւ երիտասարդությունը մասնավորապէս: Որմանով է հավասարի ու հարազատ իր ազգային ու հոգեւոր-մտալուրալիքի արժեքներին: Միանգամայն ակնհեր է, որ եղել է ունենում սերնդափոխությունը, դասմտաները, բերես, ջաւ կարող է լինել: Բայց մի բան միանշանակ է այս հայրենիքի մերը է, մենք են այս երկրի լիիրավ տերերը, հետեւապէս եւ վաղվա օրվա դասախա-մասունքը: 2՝ որ անդուրող սարդուն է առաջացմուն: Եվ այսօր անհրաժեշտ է «ամուր ողիւն մեր հոյսի դավաճու-թյունը», քանի որ մեր չորս կողմուն վիսուն են բազմաոյսի ու ալպազատ «վարդաթեաներ» ու «վարդաթեանություններ»: Եվ անմնացալուիկ այն է, որ մեր հայրենակիցեցից ջա-տերն ինչ-ինչ դասմտաներով տուր են թալիս մմամօրինակ կեղծ ուսմունքներին: Եվ այ մեծապա այն դասմտող, որ մենք բավականաչափ նախաճանխմիր չենք մեր ազգի, տեսակի, գոյուն ու որակի դաւադրանման խնդրուն, իրագել չենք մեր բազմաչաչար նախնիների սրբազան դասմտությու-նն ու առաքելութիւնը, մայր Եկեղեցու դեղակաւութիւնը ան ու դավաճանիք, որովիտես մենք չենք ցանկանում դուրս գալ մեր երկ ու չնչին, աւօրեական դիտակցուիցի տեսն-լու համար, թե ինչոյս են կարողանում փոխել մեր 1700-տարիների սրբութիւնը փայտիպայծաւ ու մեզ փոխանցված հոգեբանությունը: Եվ եթէ այդպէս ճարտրական, որեւմն են կամավոր կերպով մեղանշած կլինեն, եւ մեղերի վա-լութիւն համալ այլ բան չի մնա, քան անեղ դասասանի տղատունը (իմմ. երթ. Ժ 26:27): Եվ դասասանակ է, որ աւօրմանիտեսակ շայրաչաչան առաջ է բերում անարար-ութիւն խնդիրը: «Երբ մենք մնում ենք մի հանրութիւն ու դեմուն, որեւղ տրադիտուն են նյութական արժեքներ, ու-րեմն երես ենք թեւում մարդկանց մեր եւրթունից»: Նյութա-կան արժեքներն ընդունելի հոգեւորի անմանունները կա-րող են լինել. այնինչ մեզանում ջաւտեր իրենց ողջ եւրթուն են կալուել նյութականին. չար ծաղը բարի ողջող չի կա-րող թալ (իմմ. Դուկ, Ժ 43): Իսկ թե, սիրելիներ, Յիսուս Բրիտսուր ճանաչարի է կանխանելում ասելով. «Չգոյւ Ե-ղիւ... քանի որ չգիտես, թե երբ է ժամանակը... Աղը, արքուն կալեցի...» (Մարկ, Ժ 33:35):

Անդրանիկ ուրարակի ՊՈՂՈՍՅԱՆ
ՍԵԼԱՆԻ Վազգենյան հոգեւոր դղրանոցի սան

ՀԱՄԲԱՐՁՄԱՆ ՏՈՆԸ ԳՈՒԳԱՐԱՋ ԹԵՄՈՒՄ

Գուգարաց թեմում արդեն ավանդույթ է դարձել Համբարձման տոնը մեծ ժողով ներքը: Մեր Տե՛ր Հիսուսի՛ իրաւաւոր հաւորւթեան հաղորդող համբարձման այս գերբնական իրադարձւոյամբ առաւել է սրաւորակում յուրաքանչյուր իրիւսնոյա: Կարծես մեզ էլ է հասնում հրեակաների ավէսիւթ, որ հնչել է 2000 տարի առաջ: Նման հոգեւորոգ լայնէրիւն է, որ հավասարվոր ժողովուրդն իրաւոյն հաղորդակցվում է հալիստեմոնայա: Այս ամենի երեւելի դրսեւորումը եղավ Ս. Պատարագը՝ մասնացված Կանաճորի Ս. Ասլվածաժօնի եկեղեցում: Օրվա լուսարագին էր Ս. Ասլվածաժօնի եկեղեցու հոգեւոր հովիվ Տ. Կահան Բահան Ազարյանը: Պատարագի խորհուրդը կարծես անբարբա բացաւրութիւն էր Զրիստիի ծննդուն, հարու-

թյան և համբարձման, ինչն անկարելի է բացատրել մարդկային բանականություն-
ությամբ, բայց ընկալելի է անկեղծ հավատով: Տոնական ռուսաարհոյգ հեղաբաժնամարդ էր եկեղեցու բակը, և ամենուր աշխույժություն էր սիրուն: Համբարձման տոհմն միայնակներ էին հոգեւոր խորհուրդը և ժողովրդական տոհմությունները: Ներկա էին բազմաթիվ վանածոցիներ, որոնք եկել էին ականաեստ և ու մասնակիցը դառնալու այս մեծ տոնակալության ու թիվ 1 վարժարանի սաների կազմակերպած՝ 1700-ամյակին նվիրված ցուցահանդես-աճառքով:

ժամանակի անկվը կարծես հե՛տ էր
դրսվել, եւ հայտնվել էին անցյալում:
«Չան գոյություն» էին ասում ճերմակա-
ները, եւ քաղաքակրթւթեան հսկայից հին

կենցաղը դիզեցնող սարգավորի հայտնիները լավագույն դեպքում, երկամի աղուն ու թել մամուն: Գեղասի աղջիկները դասակներ ու ծաղկեփմբեր էին նվառում հանդիսատեսներին, իսկ վերջում ծողկանները նվիրելից էկեղեցուն: Բնմարական եւ երժեշտական դասերի համակցությամբ երեգանակական այս տնակատարությունը կազմակերպվել էր Բաղարի մի ժամ կիրակնօրյա դրոշմներով սաների, Վազգեն Առաքելի անունը կրող կրթահամալիրի մանկական երգչախմբի, ամանակի մ. Ասատուանի եկեղեցուն կից երգչախմբի եւ «Յորդկան» երգչախմբի համույթի համատեղ ջանքերով: Այս հրաշալի արարողության վերջաբանը եղավ մեր Տիրոջ խոսքը՝ Գրասական համաբարձունից առաջ՝ «Դուստր եւ ընդ ազգերի աշակերտ»:

տեղեք, մկրտեցե՛ք նրանց շոր, Որդու եւ Սուրբ Հոգու անունով»։ Անհատաբար յուրաքանչյուրիս համար եր հնչում տեղումի խոսքը. «Ամեն օր ես ձեզ հետ եմ, մինչեւ աշխարհի վերջը»։

Դիվան Գուգարաց թեմի

ՇՈՒՏՈՎ ԿՕՏԻ ՎԱՐԴԱՇԻ
ՍԲ. ՄԱՐԻԱՄ ԱՍՏՎԱԾԱԾ ԻՆԸ

Արարած մարդը Վարդանան ցույց տա-
րպեսզի ինքն ինքի տեսակով իրեն հարմարեցնե-
րի իրեն: Բայց աշխարհիկ շինություննե-
րը, որն ամբողջովն ինչ կառուցվել էր ե-
րեքսիսով: Այլապես Աստվածամայրը էք-
զիստիկ առ փյունարայի մեջ խառնեց Այ-
լապատի մեջ տեսած յաղչիկի կնիկը
կոյունի զանգվածումը: Երբ փրկեց
կոյունի տանիքից իրեն համարձակ աղաքի-
քյուն ի հաղորդի հոգույն ծխախմբ անցնե-
րի կնիկը: Թեկան Կեռույանն աղչե-
լ ի նաև ինքն ինքի կնիկը: Երբ փրկեց
կոյունից իրեն համարձակ աղաքի

Երևանի «Պոլիտեխնիկական ինստիտուտի» ճարտարապետական լաբորանտի ղեկավարը հետ պահպանվելով է առանցական ճարտարապետական տվյալներով հարուստ հնագույն «Հյուսիսի» առաջին հարկի ճարտարապետական համակարգի մասին: Նախագծային աշխատանքները լաբորանտի մասնակցի մասնակցությամբ է միջնորդում ճարտարապետական ճարտարապետության ոլորտում և միջնորդում:

Վարդիսիից գերադասում է Հայաստան
և իրազեկում «Երեսնամյապի» ձայնն
նախագիծ գլխավոր հարաբարիք:
Այսպես էլ Հայաստան աշխարհի ու նրա
հարաբարիքների հանդեպ սառնած ան-
հուն սերը նրան ասում են դեղի հուսա-
կաններ:

Չափազանց լայն են և հեռավորություններ... Դեռ արևադարձի մասնաճյուղական աղի և հեռավոր լայնություններն են... Երբ որդիներն և իրենց միջին փուլերն էլ անցած դարերի շինարարական աղիների լայնություններն են և օրհնականություններն են:

Այն ժամանակ Հայաստանի ժողովապետական դեմոստիկ կոմիտեի կից հուշարձանների տարածքներում և փերապեզներում վաշտյունը նախաժամային մի գիտ բաժնի ուներ միայն։ Մեք եղբայր աստիճան դուռ անցավ բարձրագույն կիսամյակ և կիսամյակ հաշարձաններն անհետեց արդարան լին. որ մի որ Մանուկ կամով իրենց հերթը ին կպու. որ մի կողմար մեկ կիսամյակ արդ կպու. հանդիպում ու ընկավ գնդերը կիսամյակ մի և վաղուց ժամանակ զանգվածները կիսան ին նկատ և մեք հաստատվումները

Սա իրականացնելու համար անհրաժեշտ է ունենալ գիտնականության նախադրյալ

յին բարձր իմաստաս: Եվ այդ պատասխանա-
տու գործը խանձնարարվեց նախկին ճար-
տարապետությանն անձնացող նվիրված
Թեոֆան Գեորգյանին:

Գերագույնը գլխից մարտարադրեալն է
հաճախեմենիդը: Եղիլ էր Հայրապետանի մոտ
առ ինչո՞ւ անկյուններում գտնվեալն առ մա-
տառներում:

Արժանվելին նա իր հին սանուն էր ավանդական ճարտարապետությանը հինամերթվեմելին: Երիտասարդ ապագա ճարտարապետները, չափազորություններին մասնակցելուց բացի, լսում էին իրենց ապագա ու հույսեր պնդողը ինչպես որպանություն-դատախոսություններն ու եզրահանգումները, որոնք ամհիմաժես են ճարտարած շինություն տեսող վերականգնելու համար:

Կարգապահում մինչև 600 երեխաների կա-
ռուցելը կիսավեր աղքատաժամ հարեառու-
թյանը ապրել ու մեծացել էին Ասեփան եւ
Ավետի Ասեփաբաժները: Եղբայրներն ու-
զում էին խնայ սեփական միջոցներով այդ
փաստակների շուրջ 600 երեխաների կարգա-
պահումը:

«Եկան մեզ մոտ, - պատմում է հայկական հուշարձանների հրաժարի գլխավոր պատմա-
բան Ստեփն Սարգսյանը: Այդ ժամանակ 940
դարաժայռի շինություն է եղել, բայց մնա-

ցել էին միայն խաչքարեր (քարերն այս
ստանա՞ծ համախա էին ներս ու դուրս արել),
որոնցից մեկն արվեստի յուր գործ էր:

19-րդ դարում, երբ գյուղեր Մոխրի բնակեցվել էր, վարդիէ Մասաղը բնակիչների հաս-
զանակութիւններով միասնով, անգմբեք,
վաղեյա ժամկով արդարատուն էր կառուցել
որ հովանքը կանգուն որանէ: Բայց այս
տեղիտակը ոչ ճարտարապետական է ոչ ար-
վեստի արտուծով բան չէր երկեյապնում:

Նախագիծն արեց Թեյմանը, եղբայրներն էլ իրն գահ, հարմար էր էլ գյուղին ու քեղանին, էլ հնարավորություններին»:

Հիմնադրամային քննարկումն համախառն էր զգույշ գնում, հեռանում, որ ամեն ինչ տեղին լինի: Կառույցի էլակետային մանրամասներն առաջը տեղադրելու ժամանակ իմեն էլ հեռանալ գործի էր կոչում վերահասողիկն ակնհայտ էր ժամանակ:

«Մի օր առաջ, «Մուրիկ ցան- ի»-իցում է Աստվածամայնը՝ շինարարությունը հրաժարելուց, բայց հանկարծ կիսան ցրտով: «Այ- ղերս ինձ վառ եմ գտում, ով գիտի ինչ կը- նի»: Անցավ ուղիղ մի ամիս: Մի ցնկերոջ հանդիպելից, առաջ, «Մուրիկ գիտե՞ս Թե- ղան ես Եղորդ է՞մ ամառիցը»...

Եղբայրներ եկեղեցու կառուցումն ա-
վարեցին ու հարավում եկամտաբեր շախմատ
էլ շարեցին. այի կանաչակալ մոսկից ա-
սիճանները քանոն են վեր դնելի եկեղեցի:

«Արցախի Մը. Մարտն Աստվածածինը Տէր Տէր» գերեզմանը արտն է արեւելեան առաջիկայի մայր խորանից կից ավանդակներով, որոնք լուսավորուում են ուղղակի կամ անուղղակի շառնգանքներով: Եկեղեցին մուտքից ներս հարազմաբնույթան անկյունում, զգուշացաւանն է, որի արեւայան ուրը եկեղեցւոյ արմին ձողակն ընդհանրապէս, արմ. մտքից հակաւ է կազմում: Արեւայան հակաւ են կենտրոնի ուղղակի անտեղծող, լուսնի մակերեւից քիչ դուրս եկած, լուսար ուրման խաչը իրենն է զմեռն մուտքի կամարի ձախ շուռաղովում եւ քաղք քանդակ ընտելիկ հասակ ընդգծումը հակապի անողոյ քարուրդայան: Իսրայի քեների հասնան մերկի ձախ անկյունում քաղաղակի լուսնուան է իսկ վերեւի քա անկյունում խառնուում, ուրի հորիզոնական քեի քաղով, կարծես, քարունակաւ ուղղաձիգի ճեղքն արեւի շուր է մերս բոլորում:

Գրանցակազմում երկրանք կտարին նստած է զանակամար գնդերը, որի իսպառ մայրամուտին հետաքրքիր սպիեր է գցում եկեղեցու խառավանդն ռուսին:

Եկեղեցիին դասակարգված է մեկերկուսի լայն ու նեղ ութանիստ զմբերով: Թմբուկի նեղ նկատելի տաստուհանները լուսավորում են զմբերասանկն ու սրահը: Մասնիկ հյուսիսային կողմադասին ձուլված ուժնաւորույթի աղտի-դանակի հարմար է մասնակցում մեծահասակների:

Եւր Վարդապետ Եւ Զմեռն Եւ Եւրապեան զփեռեից Ու վերեւն Նկատման Եկեղեցւոյ գմբեքն ու խաչը. ցերեմանմ ի հոգիդ. Գլուղ կայդի: Ու Եւ Լազար, որ Եւ Եւրապեան Եկեղեցիներ վերականգնվեն. աղչե հայրդ ու հոգւ ճրագը Եկեղեցւոյ դռանը...

ՄԱԶՐՈՒՅԻ ԱՐԺԻԱՐ
ԾԱՐՏԱՐԱՄԵՆՏ

ՄԻՐՏՆ ԻՆՉՊԵՍ ԹԵԼԱԴՐՈՒՄ Է...

Բայել հեռախոսի սովորաբար ուներ. նա
հենց առաջ զի հաճի ինձանի տն գրում
նկմո դասանելով վրա. ինչ ինչ գնում դաս-
նել տն: Լա գիտեր. ուր գալու են երեխաներ
նալ ինչու գիտե. նա ռա երեխաներ ուներ
նալ այդ ինձաներով վարիացաներ, ինձայի
արգանքան ուր. ինձուրդի արքաների են
որհեցել: Սյուր ես այս ցուցահանդեսում
ենց այդ ինձան արել ես դրա զանգա-
ներումներն ստանալ ուր իրապիւն, զի զա-
նանի օրհանել են նեմում, գգում ինձ ար-
ի. գծի երեխանակ ու եւոր անցումներ,
դրան խաղերի կենտրոնի արշաւանք: Եւ-

Մերիցին եւ քն ճու գործերն եւ առաջին անգամ եւ ծեսուն: Եվ յոյժ եւ խոստովանեմ, որ քան ցուցահանդեր գեղեցիկ հայտնաբերու էր ինչ հաւան: Կարելի է ապի: Որ սիրահարու եւ քն պիտաւորել եւ ճու գործերին, որպէս ծախու: Եւ ազնիւ յանձններին, հարթաբան վրա յայտնու խոստովանու Սարգիսիան ծննդաւորել Սարգիսիան ծննդին, Մերիցին: Երբ դիտում եւ Արիւնի գործերն հալածում եւ, որ միջնադարի մեր Սարգիսիան ծննդին ծննդին ծննդին:

Մայիսի 19-ին Ազգային դասկերարարհի մասնաճյուղ Էջմիածնի Մ. Ա-
նդրեանի անվան թանգարանում բազմեց զեղանկարչի Արեւիկ Մկրտչյան
էնդեազորնությունների անդրահիկ ցուցահանդէտը։ Բազման խոսքի ա-
նշնեկությունը սիրով ստանձնեց Ղայաստանի ազգային դասկերարարհի
հորն, անվանի արվեստաբան ու մշակույթի անխոնջ նմիրյալ Զահն
Խաչատրյանը։

ԱՏՈՐԵԱ ԺԵՂ ԵՆՖ ՆԵՐԿԱՅԱԳՆՈՒՄ ՆՐԱ ԽՈՍՏԻՐ:

ծուքայանք մարդիկ են եղել, որոնց նկարագրողած Ավետարանները զարմանք են պատճառում աշխարհին: Այսօր հենց այս օրերին, Լուդոլֆի ազգային գրադարանում բացվել է ցուցահանդես, ուր ներկայացված են նրանց մանրանկարչության գոհարները:

Արեւիկի գիծը,
ծնո՞ղ կաղված են
սրհն. սիւրճն ինչո՞ւս
քեզադրո՞ւմ է, ծնո՞ւմ էլ
այդո՞ւս է շարժվում:
Նոա գո՞ի մեջ այնժա՞ն
եղայնութիւն, այն-
ժա՞ն մեղեդի ու զե-
ղեղութիւն կան ու

հան փորձիկ երեխայի երգի մեջ: Մասնի որոշակի անհասներին տրված բնատուր հասկացություններ են, որոնք արթեր ինքնացնելով, արթեր դրսևորումներով լինի գույն թե գիծ, մեղեդի թե խոսք, անդայան ել են գտնում, անդայան

արահայցվում են: Եւ
գոյնեթի հետ գիտէ խա
ղալ այնուհ, ինքեան Բա
ղալ հնչուին, եւ արդուին
մեզ ներկայացել օի հրա
նալի լուսկերով: Արեւիկ
մեզ եւ ներկայումս մա
կերե, որը գոյնով երգու
նէ, քթում, զգնում ունե
հնչուին որեւ: Մա չափ
մեզ որսախալի հաճա
մանէ եւ կա առունով, ո
հայ կերտաւնէսի, ո
ղատան եւ մուս գործուն
օի նոր անուն, օի բնաւոր
օժակները, օյանի ինն
սկի Մարգրիտի, եւ ապ
սիլ լուսնիլ է, որ այս
մուսի հաճընկավ բան
գարաններ ծրցազայի
օրաւ հետ:

Փորձենք ուսադիր նա-
հանմենք եւ մտաւի հիշեն-
քի ստեղծագործութիւնն
եւ, մի հեղանակուն ոսկեղե-
նանցում է նրանց բոլոր
ստեղծագործական խելքը

Միջով: Հիշելով ճանաչ բոլորի գործերը ինչ-
նոր դրոշմի էջմահանան հողից ձեռով դու-
րոցի նախաձեռնող են՝ ծնունդ, որի փյուն-
ըն են առնո՞ւ են: Եվ այս ցուցահանոթն են
դա՛յ ավազույն օրհնակն: Ընսհի արե՛ն են
հայանան այս հանգամանքի ուշագրություն
դարձնեն հեղեք իրեն՝ էջմահանոցի ցուցադրե-
րիս սրիելով, իրար օգնելով, մեկը մյուսի
լացնելով: Իսկ ինչ վերաբերե՞լ է՝ Մեռելին, ա-
ռա՛ւ են կարծում՝ ուր՝ ուր ցուցով մարդն:

դրա՛ր աղետասեր հանրությունը ափս Կոն-
նա ծեփելու մեա աղետամենեղն հաղորդի-
նա մեա յուրօրինակ աղետահին: Գայասանը
ազգային զայհակեաաաաաաաաաաաաաաաա
յուր ըն գուգաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
քննող ճայասաննոն որոնա զոտակաաաա
ընդունաաա 1700-աաաաաաաաաաաաաաաա
ն ո աղ զուգաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
լիկ զորեղի: Զեն կաակաաաաաաաաաաա
Արշայաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
նա մե կերաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
դասաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

.....
Էջի թափախաճանաչու՝ ԱՆՆԱ ԱԼԱՅԱՆ՝

